

1. Білик Л.В. (2018) Професійна підготовка студентів-медиків до догляду за хворими із синдромом хронічного болю. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 60'2018. с. 48-51
2. Довідник кваліфікаційних характеристики професій працівників. Випуск 80. Соціальні послуги (2017). Затверджено Наказом Міністерства соціальної політики 29.03.2017 (№ 518) с. 49 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#n11> (дата звернення: 10.03.2024)
3. Державний стандарт соціальної послуги паліативного догляду (2024). Затверджено Наказом Міністерства соціальної політики 20.02.2024 (№ 70-Н) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0504-24#Text> (дата звернення: 10.03.2024)
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1308 «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні» (2020) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE34892?an=2> (дата звернення: 10.03.2024)
5. Порядок взаємодії суб'єктів при наданні соціальної послуги паліативного догляду вдома невиліковним хворим (2014). Затверджено спільним Наказом Міністерства соціальної політики та Міністерства охорони здоров'я 23.05.2014 (№ 317/353) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0625-14#Text> (дата звернення: 10.03.2024)
6. Шевченко А.О. (2017) Підготовка фахівців у системі hospісної та паліативної допомоги на прикладі комунального закладу «Бериславський медичний коледж» Херсонської обласної ради. Медсестринство. № 4 <file:///C:/Users/Admin/Downloads/admin,+8555-31735-1-CE.pdf>

Іванова О.Л., магістр соціальної роботи,
старша викладачка кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
olena.l.ivanova@ukma.edu.ua
Скрипник Є.Д., студентка БП-4
кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»
yelyzaveta.skrypnyk@ukma.edu.ua

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З РАС

Для цілісного розвитку дитини та її функціонування в суспільстві важливим чинником постає соціалізація. Дослідники в соціальній сфері розглядають соціалізацію як процес і результат входження людини з власними соціальними зв'язками в соціум, що призводить до становлення індивіда (Зверева, 2012). Соціалізація передбачає формування в людини соціальних якостей, знань та навичок, а також засвоєння норм і цінностей, притаманних певному суспільству.

Науковці різних галузей вивчають питання соціалізації, проте особливості соціалізації дітей з розладами аутистичного спектра (РАС) - недостатньо досліджена тема. Поняття «РАС» використовують щодо поєднання:

- 1) порушень соціальної комунікації та соціальної взаємодії;

2) обмежених, повторюваних інтересів, дій та діяльності, що виявляються з раннього віку (Lord, C., Brugha, T. S., Charman, T., Cusack, J., Dumas, G., Frazier, T., ... & Veenstra-VanderWeele, J., 2020).

Відомо, що соціалізація дітей з РАС — це складний процес (Хоманська, 2020). Наявні в дітей труднощі у встановленні соціальних контактів негативно позначаються на їхній комунікації з людьми. Серед чинників, які сприяють соціалізації дітей з РАС, виокремлюють наявність друзів, ефективність і регулярність втручань, а також компетентну підтримку фахівців (Aktar, 2020). Однак головним ресурсом для розвитку й підтримки дітей з аутизмом є сім'я. Тому чинник родини варто враховувати в плануванні соціалізації, разом із потенціалом самих дітей з РАС, як у дослідженнях, так і на практиці (Lord et. al., 2020).

Попри те, що науковці визначають соціальну дисфункцію як найбільш яскраву ознаку аутизму, діти з РАС позитивно реагують на широкий спектр втручань з метою підвищення соціальної активності (Rogers, 2000). Психосоціальні втручання у дітей з РАС можуть покращити їхню здатність до соціалізації, внаслідок чого стає можливим подальший розвиток дитини і зменшення вираженості симптомів (Lord et. al., 2020).

Варто враховувати, що розвиток навичок соціалізації залежить від ступеню вираженості аутизму, а також від компетентності та узгодженості взаємодії фахівців і батьків (Aktar, 2020). Діти з низьким ступенем вираженості аутизму можуть розвиватися доволі швидко, а раннє втручання позитивно впливає на прогрес у соціалізації дітей з РАС.

За своїм змістом соціалізація є активним відтворенням засвоєного досвіду і системи соціальних зв'язків у діяльності людини (Зверева, 2012). Це передбачає не лише пристосування дитини з РАС до умов соціуму, але й можливість розкрити свій потенціал у взаємодії з людьми. Науковцями доведено, що соціальне виховання, спрямоване на створення умов для позитивного самопізнання й самореалізації дітей з РАС, зумовлює набуття досвіду адаптації в соціумі (Михайлюк, 2020). Таким чином, соціальне виховання є складником соціалізації, оскільки сприяє гармонізації стосунків особистості й соціуму.

Отже, соціалізація постає важливим аспектом для повноцінного розвитку особистості дитини з РАС. Родина, психосоціальні втручання та взаємодія з людьми є чинниками, що впливають на ефективність процесу входження дитини в суспільство. Варто враховувати симптоми, труднощі й ресурси дітей із РАС, щоб розуміти особливості їхньої соціалізації та сприяти реалізації їхнього потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Зверева, І. Д. (2012). Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. К., Сімферополь: Універсум.
2. Хоманська, Т. В. (2020). Психологічні механізми соціалізації дітей з аутизмом: компетентнісний підхід.

3. Rogers, S. J. (2000). Interventions that facilitate socialization in children with autism. *Journal of autism and developmental disorders*, 30, 399-409.7
4. Aktar, T. (2020). Teaching Strategy for Improvement of Socialization Skill of Student with Autism. *Autism Open Access*, 10(4).
5. Михайлюк, Я. В. (2020). СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА. Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2020 р., м. Ніжин)/За заг. ред. ОВ Лісовця та СО Борисюк. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 173 с., 122.
6. Lord, C., Brugha, T. S., Charman, T., Cusack, J., Dumas, G., Frazier, T., ... & Veenstra-VanderWeele, J. (2020). Autism spectrum disorder. *Nature reviews Disease primers*, 6(1), 1-23.